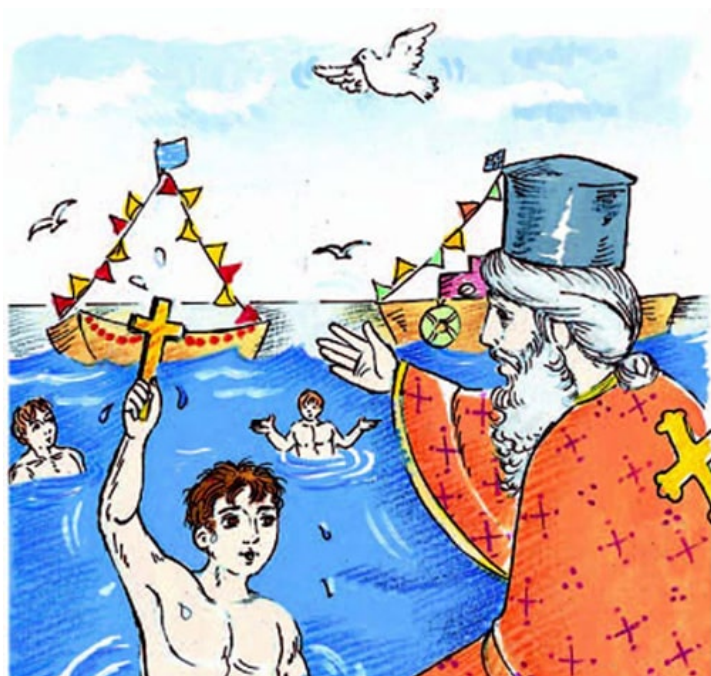

Ένα διήγημα για τα «Φώτα»

Ένα διήγημα από το **συγγραφέα Τρύφων Ούρδα** για τα Φώτα, όπως πολύ εύστοχα ο λαός μας αποκαλεί τη μεγάλη εορτή των Θεοφανείων. Η ιστορία μας μεταφέρει σε ένα χωριό (Δωροθέα Πέλλας) ανήμερα των Φώτων, όπου το τελετουργικό βρίσκει αρχικά τους επίδοξους συμμετέχοντες διστακτικούς, αλλά στη συνέχεια μετατρέπεται σε μία γιορτή που φέρνει ακόμα πιο κοντά τους συγχωριανούς...

ΤΑ « ΦΩΤΑ »

Με το Ευαγγέλιο στο στήθος ο παπα – Σαράντης και στο ένα του χέρι να κρατάει το Σταυρό και μαζί με τους δύο τους ψαλτάδες του, έβγαινε από την Εκκλησία την Ανάληψη για το ποτάμι. Πιο μπροστά πήγαιναν τα «Εξαπτέρυγα» και πίσω τους το εκκλησίασμα, οι χωριανοί μας. Όλοι βάδιζαν με προσοχή πάνω στον πάγο και στο φρέσκο χιόνι που έπεσε τη νύχτα και σκέπασε τα σπίτια και τους δρόμους και έμεινε «στολίδι» πάνω στα κλαδιά των δένδρων, κρατώντας τα «χριστουγεννιάτικα!»

Όμως για δεξ σήμερα το πρωί! Η φύση άλλαξε και ο ήλιος έλαμψε στον ουρανό, κάνοντας και τη μέρα με το άσπρο χιόνι γύρω, ακόμα πιο φωτεινή, έτσι για να ταιριάζει με τη σημερινή γιορτή, τη μεγάλη Γιορτή των Φώτων.

Εδώ και πολλά χρόνια, σαν σήμερα στο χωριό, η κατάδυση του Σταυρού και ο Αγιασμός, γινόταν στην πλατεία, κάτω από την μεγάλη ξύλινη γέφυρα, εκεί που το νερό καθώς στριφογύριζε πάνω στ' ανάχωμα, έτρωγε το βυθό του και γινόταν βαθύτερο. Εφέτος όμως η Επιτροπή με τον πρόεδρο της Κοινότητας, αποφάσισαν να πέσει ο Σταυρός στον «πάνω μαχαλά», πάλι σε μια απότομη στροφή του ποταμού, κοντά στα σπίτια του Μάρκου και του Νικόλα, όπου επίσης το νερό είχε αρκετά μεγάλο βάθος αλλά και πλάτος, ικανό να χωρέσει όλους όσους θα αποφάσιζαν να πέσουν και να τον πιάσουν.

Ήδη η πομπή, χωμένη μέσα στα μάλλινα ρούχα της με κόκκινες τις μύτες και τα μάγουλα, και τα χέρια να γίνονται σαν «ξύλα» απ' το κρύο, έφτανε στο καφενείο του γέρου του Νούση και έστριβε δεξιά στο δρομάκι που πήγαινε παράλληλα στο ποτάμι και σ' έφερνε να περάσεις δίπλα από τις μεγάλες πόρτες του Νάνου. Λίγα μέτρα ακόμα και θα έφτανε στο σημείο. Εκεί πάνω από το φράγμα στο ποτάμι, βάλανε και ένα μικρό σιδερένιο τραπεζάκι, προκειμένου να διευκολυνθεί ο παπάς στον Αγιασμό.

Σαν έφτασαν, ο κόσμος αραδιάστηκε στη μια πλευρά και πίσω από τον παπά για να βλέπει κάτω στο ποτάμι. Όλοι περίμεναν με μεγάλη υπομονή, τότε θ' αρχίσει το Ευαγγέλιο και τότε το «Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε...» για να πέσει ο Σταυρός. Και φυσικά ποιος ή ποιοι επίδοξοι, θα έκαναν πρώτοι το μεγάλο άλμα μέσα στο ποτάμι, σπάζοντας τον πάγο για να τον πιάσουν! Ύστερα έτσι βρεγμένο, να τον σηκώσουν ψηλά, να τον φιλήσουν και περήφανοι για την επιτυχία τους να τον παραδώσουν πάλι πίσω στον Πατέρα, παίρνοντας την ευλογία του.

Αλλά να, άρχισε το Ευαγγέλιο και οι ψαλτάδες ακολουθούν με το «Κύριε ελέησον» και το «Αλληλούια». Οι ευλαβείς χωριανοί μας κάνουν τώρα το σταυρό τους και κοιτάνε, άλλοι από κοντά και

άλλοι από μακριά, τότε ο ιερέας θα κάνει την κίνηση να «πετάξει» το ιερό Σύμβολο.

Και ενώ πλησιάζει να τελειώσει το Ευαγγέλιο και να γίνει η κατάδυση, όλοι διαπιστώνουν με έκπληξη και πιο πολύ ο παπάς, ότι δεν υπάρχουν μέσα στο νερό άτομα να τον πιάσουν! Οι περισσότεροι από τους νέους που μαζεύτηκαν δίπλα στο ποτάμι, στέκονται εκεί, καθηλωμένοι σ' ένα σημείο και μουδιασμένοι. Τρίβουν τα χέρια τους για να ζεσταθούν και αστειεύονται, περιμένοντας ο ένας τον άλλον να κάνει την αρχή. Έτσι λοιπόν από το μυαλό του κόσμου περνάει η σκέψη, πως εφέτος μάλλον ο Σταυρός θα χρειαστεί κορδέλα για να τον τραβήξει επάνω ο ιερέας και να τον «πιάσει» τελικά ο ίδιος. Ωσπου..!

Από την παρέα των νέων ο Χρήστος, που μένει εκεί κοντά, και που όλη την ώρα είχε τα χέρια του στις τσέπες του καινούργιου του παλτό και όλο μιλούσε για τα λουστρίνια τα παπούτσια του, ξαφνικά βρέθηκε να πέφτει σαν άγαλμα στο νερό, βγάζοντας ένα επιφώνημα δυσαρέσκειας! Τον είχε σπρώξει να πέσει μέσα χωρίς αυτός να το θέλει, ο ξάδερφός του ο Τρύφωνας, μια και δεν τον έβλεπε από μόνο του και πολύ ορεξάτο να κολυμπήσει.

Όμως σχεδόν ταυτόχρονα, βρέθηκε και ο ίδιος ο Τρύφωνας να είναι στο ποτάμι και να έχει γίνει μούσκεμα από την κορυφή έως τα νύχια! Και αυτόν τον είχε σπρώξει ο φίλος του ο Μάρκος, που είχε το σπίτι του εδώ, απέναντι από το ποτάμι. Τώρα οι δυο φουκαριάρηδες, θέλανε δε θέλανε, θα έπαιρναν το κρύο μπανάκι τους!

Α! φώναζε και ξαναφώναζε ο κόσμος γύρω και χειροκροτούσε, βλέποντας τα δυο θαρραλέα ξαδέρφια, να φέρνουν βόλτες στο ποτάμι που άφριζε καθώς πηδούσανε μέσα και χτυπούσαν το νερό με τα χέρια και σπάζανε τους πάγους στις όχθες του για να ζεσταθούν.

Η μοίρα όμως θέλει και άλλους στο ποτάμι! Δυο φίλοι από το χωριό, ο Λευτέρης και ο Γιώργος, πήραν τη θέση τους εδώ, ανεβασμένοι πάνω στα κλαδιά μιας μουριάς, που χρόνια τώρα

φύτρωνε δίπλα στο ρέμα και τάζε με τα μούρα της, όσους περνούσανε από κάτω. Στολισμένοι και οι δυο, περιποιημένοι και καθαροί, ήθελαν να κάνουν «χάζι» όλους όσους θα έπεφταν στο ποτάμι. Έτσι προς το παρόν από εκεί πάνω, ρέμβαζαν και γελούσαν με το πάθημα των δύο ξαδέρφων, που «κατ' ανάγκην» βρέθηκαν να κολυμπάνε. Πάνω στο χάζι τους όμως, δεν πρόσεξαν ποιοι ήταν κάτω από το δένδρο!

Δυο συγχωριανοί τους λοιπόν, ο Δημοσθένης και ο Πέτρος, που τους έβλεπαν να κρέμονται εκεί πάνω σαν νυχτερίδες, σκέφτηκαν να κάνουν και σ' αυτούς ένα αστείο και να τους κατεβάσουν από το δένδρο «κακήν κακώς», ρίχνοντας τους στο ποτάμι. Ήταν μια ευκαιρία να πάρουν και αυτοί μέρος στο «πιάσιμο» του Σταυρού!

Έτσι, με μια συντονισμένη, γρήγορη κίνηση που έκαναν, εντελώς ανύποπτα για τους «κρεμασμένους», κούνησαν με δύναμη τα κλαδιά του δένδρου που τους κρατούσαν επάνω τους και κυριολεκτικά τους «γκρέμισαν» από ψηλά μέσα στο νερό.

Αλλά και οι «πέφτοντες» όμως, καταλαβαίνοντας το σκοπό των συγχωριανών τους, δεν τους άφησαν να χαρούν την επιτυχία τους! Την τελευταία στιγμή πριν να προσγειωθούν, πρόλαβαν και τους άρπαξαν από τα σακάκια και τους τράβηξαν μαζί τους, εκεί που τέλος πάντων κατέληξαν και οι ίδιοι!

Κατ' αυτόν τον τρόπο μέσα σε διάστημα ολίγων λεπτών και πριν ακόμα να τελειώσει μια φορά το «εν Ιορδάνη...», βρέθηκαν να είναι στο ποτάμι αρκετά άτομα, όλοι νέοι, παλικάρια του χωριού, τα οποία χωρίς να το καταλάβουν, βούτηξαν κατά το έθιμο στο νερό και έγιναν ήρωες μέσα στην παγωνιά. Για τη λεβεντιά τους αυτή, τώρα εισπράττουν νέα θερμά χειροκροτήματα του κόσμου!

Τη δόξα όμως αυτή, ζηλεύουν και άλλα παιδιά. Όλοι θέλουν να πιάσουν το Σταυρό και να ακουστεί το όνομά τους στο χωριό. Ύστερα είναι και νέοι. Και σαν τέτοιοι, σίγουρα θα χτυπάει η καρδιά τους για κάποια ομορφούλα! Επομένως όποιος τον πιάσει,

ήρωας, όλο και «κάτι» περισσότερο θα αποκομίσει από αυτή το βράδυ στη «βόλτα», που γίνεται στην πλατεία. Ας πούμε ένα πιο ζεστό, πιο γλυκό, πιο τρυφερό χαμόγελο!

Έτσι λοιπόν, τώρα με τη θέλησή τους, πέφτουν για να «δοξαστούν» και άλλοι. Αυτή τη φορά από τη γειτονιά των προσφύγων. Είναι τα φιλαράκια, ο Χρυσός, ο Νίκος και ο Χαρίλαος. Πολύ καλά παιδιά και με ευγενική ψυχή. Καθώς περπατάνε μέσα στο ποτάμι, από τα ρηχά προς τα βαθιά, ρίχνουν νερό ο ένας στον άλλον για να συνηθίσουν το κρύο. Τελικά φτάνουν στο «μπουέτι» μαζί με τους άλλους, που έπεσαν πρώτοι και αστειεύονται μαζί τους. Εδώ το νερό φτάνει τους περισσότερους μέχρι τον ώμο τους. Δεν φοβούνται όμως, ούτε το βάθος, ούτε και τον πάγο.

Εν τω μεταξύ ο παπα-Σαράντης με ένα χαμόγελο κρυμμένο μέσα στην κάτασπρη γενειάδα του, κόντευε να τελειώσει για τρίτη φορά το «εν Ιορδάνη...» και όλοι όσοι ήταν μέσα στο νερό, ακίνητοι, τον κοίταζαν στα μάτια. Ήθελαν να μαντέψουν σε ποιο σημείο θα ρίξει τον Σταυρό για να πάνε πρώτοι να τον πάρουν!

Στο τέλος, μετά από κάποια ολοφάνερη αγωνία στα πρόσωπά τους, τον βλέπουν να τινάζει το χέρι του προς στα δεξιά του ποταμού, ωστόσο όμως πολύ γρήγορα να το φέρνει στα αριστερά και από το χέρι του να φεύγει «κάτι» και να βυθίζεται πίσω τους με εκείνον τον χαρακτηριστικό θόρυβο.

Σχεδόν αστραπιαία, όλοι τρέχουν προς τα εκεί, θα έλεγε κανείς «απωθώντας» ο ένας τον άλλον για να βρουνε το πολυπόθητο Ιερό Σύμβολο. Στα χαμένα όμως! Ο αγαθός γέροντας, βλέποντας αυτή την αγωνία και την ένταση στα πρόσωπα των παιδιών για να πιάσουν τον Σταυρό και το σεβασμό τους προς την Άγια αυτή Ημέρα, που αγιάζονται και φωτίζονται τα πάντα, θέλησε να δοκιμάσει την πίστη τους και επί πλέον ο ίδιος να διαπιστώσει, εάν όλοι τους, μπροστά στην Άγια αυτή Πράξη της Κατάδυσης, θεωρούν κατώτερης σημασίας την ταλαιπωρία τους μέσα στα παγωμένα νερά.

Γι αυτό, αυτή την πρώτη φορά, δεν έφυγε από το χέρι του ο Σταυρός αλλά μια πέτρα, την οποία όμως όλοι προσέλαβαν για Εκείνον. Και πραγματικά! Αν και βούτηξαν όλοι με το κεφάλι τους στο βυθό και έγιναν ένα κουβάρι εκεί κάτω, όταν κατάλαβαν τι είχε συμβεί, κανένας δεν βαρυγκώμησε, ούτε δυσαρεστήθηκε. Αντίθετα μάλιστα! Θεώρησαν την πράξη του αυτή, σαν ένα καλοπροαίρετο αστείο, όμοια με εκείνα που κάνει ο παπάς όλο το χρόνο με την καλή του την καρδιά, για να διαπαιδαγωγεί το ποίμνιό του.

Τελικά ο ρασοφόρος, αφού βεβαιώθηκε για την πίστη των παιδιών στην Εκκλησία, ψάλλοντας ο ίδιος το γνωστό Απολυτίκιο της ημέρας, έριξε τον Σταυρό στο ποτάμι. Και για να μην υπάρξει συνωστισμός στην ανάδυση, αλλά και για να μη χαθεί στον βυθό, μια και δεν τον έδεσε με κορδέλα, φρόντισε να τον ρίξει κάπου στην άκρη και σε μέρος που να φαίνεται και το νερό δεν έτρεχε βαθύ.

Και έτρεξαν τότε όλοι προς τα εκεί! Με τα χέρια και τα πόδια σπρώχνει ο καθένας το νερό για να φτάσει γρηγορότερα. Ο κόσμος πάνω από το φράγμα, κοιτάζει «έκθαμβος» και με περιέργεια, ποιος μέσα από τα αφρισμένα κύματα θα σηκώσει πρώτος το «Ιερό» και θα το φιλήσει. Ύστερα, αφού θα το δώσει και στους άλλους να κάνουν το ίδιο, θα τρέξει με χαρά να το παραδώσει στον παπά, φιλώντας το Ευαγγέλιο και το χέρι του. Πάντα βέβαια με τα «μπράβο» και τις άλλες επευφημίες των συγχωριανών του. Όμως...

Όμως αυτό δεν γινόταν! Η ώρα περνούσε και ο τυχερός δεν φαινόταν να κρατάει με ικανοποίηση τον Σταυρό και να τον δείχνει στον κόσμο. Γι αυτό και μεταξύ των κολυμβητών υπάρχει προβληματισμός. Τι να έγινε άραγε ο Σταυρός! Όλοι τον είδαν να φεύγει από τα χέρια του ιερέα. Και τώρα λες και τον άρπαξε κάποιος και εξαφανίστηκε.

Έτσι προς στιγμή, κάθονται όλοι ακίνητοι, μήπως και καθαρίσουν τα νερά και τον δούνε. Άδικος όμως κόπος! Ο Σταυρός δεν φαινόταν πουθενά, πράγμα που ανησύχησε και τον παπά με

τους ψάλτες. Όσο για τον κόσμο... Φώναζαν αστειευόμενοι, οι κολυμβητές να βάλλουν τα γυαλιά τους!

Η αναζήτηση αυτή, κράτησε αρκετά λεπτά της ώρας χωρίς βέβαια αποτέλεσμα. Μάλιστα για την ανεύρεση, έκαναν προσπάθειες να μπουνε και άλλοι στο ποτάμι, εκτός από αυτούς που ήταν μέσα και τον αναζητούσαν. Δεν χρειάστηκε όμως βοήθεια και το θαύμα έγινε!

Από μακριά, μέσα από το ποτάμι και από σημείο όπου αυτό έτρεχε πλατύτερο και το βάθος του δεν ξεπερνούσε τον αστράγαλο ενός ποδιού, ακούστηκε κάποια βραχνή φωνή να φωνάζει προς το συγκεντρωμένο πλήθος:

-Χωριανοί εδώ είναι ο Σταυρός, κοιτάξτε, τον έχω στο χέρι μου!

Στήλες άλατος έμειναν οι περισσότεροι και ιδιαίτερα οι κολυμβητές, στα λόγια που άκουσαν. Και η έκπληξή τους έγινε μεγαλύτερη, όταν διαπίστωσαν ότι τα λόγια έβγαιναν από το στόμα ενός γεροντάκου, που πραγματικά κρατούσε στο ένα του το χέρι το Άγιο Σύμβολο και χαρούμενο το σήκωνε ψηλά, ενώ στο άλλο είχε το μπαστούνι του και προσπαθούσε να περάσει ένα ξύλινο γεφυράκι. Ωστόσο όμως επειδή δεν μπορούσε να κρατήσει την ισορροπία του πάνω σ' αυτό, όλοι το βλέπουν να κατεβαίνει και να βαδίζει μέσα στο νερό.

Φυσικά όλοι γνώριζαν αυτόν τον άνθρωπο. Γνωστή φυσιογνωμία στο χωριό, από την καλή του την καρδιά και τη μεγάλη του αγάπη και πίστη στο θεό. Ήταν αυτός ο χριστιανός, που πρώτος πήγαινε το πρωί στη θεία Λειτουργία της Κυριακής και στις άλλες Ακολουθίες και τελευταίος έφευγε, πάντα όρθιος να προσεύχεται πίσω από μια κολώνα του Ναού.

Αυτός λοιπόν ο άνθρωπος, το καλόκαρδο γεροντάκι που λέμε, ήταν ο μπάρμπα-θανάσης.

Σήμερα, που πάλι από τα χαράματα ήταν στην Εκκλησία, δεν μπορούσε, λόγω των πολλών χρόνων του στην πλάτη, να

ακολουθήσει το πλήθος, που βάδιζε πολύ γρήγορα στο ποτάμι για τον Αγιασμό. Ήθελε όμως να είναι εκεί, έστω και με καθυστέρηση. Έτσι πήρε το μπαστουνάκι του και σιγά-σιγά έφτασε μέχρις εδώ. Προτίμησε όμως να βρίσκεται, από την άλλη μεριά του ποταμιού που ήταν συγκεντρωμένο το πλήθος, για να βλέπει καλύτερα.

Κάποια στιγμή, περιμένοντας και αυτός να πιάσουν τον Σταυρό και θέλοντας να τον φιλήσει και ο ίδιος στα χέρια του παπά, αποφάσισε να περάσει απέναντι για να είναι πιο κοντά του. Όταν λοιπόν με δυσκολία ανέβηκε στη γέφυρα, πρόσεξε από κάτω της, ότι το νερό παρέσυρε κάποιο αντικείμενο που γυάλιζε. Κοίταξε καλύτερα και μέσα από τα μεγάλα γυαλιά του, διαπίστωσε ξαφνιασμένος, πως το νερό παρέσυρε έναν Σταυρό. Φυσικά κατάλαβε, ότι ήταν ο Σταυρός που έριξαν σήμερα στο ποτάμι.

Αυτό που έβλεπε γεροντάκι, το θεώρησε θαύμα! Ένα θαύμα που του χάρισε σήμερα ο Κύριος να το ζήσει! Κατέβηκε λοιπόν όσο γρήγορα μπορούσε από τη γέφυρα και άρπαξε με λαχτάρα τον Σταυρό μέσα από το νερό. Τον σήκωσε ψηλά και φώναξε για την καλή του αυτή τύχη στους άλλους και στον παπά, που όλοι τους πάσχιζαν να τον βρουνε στα βαθιά...

Έτσι γιορτάστηκαν τότε τα Θεοφάνεια. Τα Φώτα, όπως τα λέμε και σήμερα! Δεν είχε σημασία ποιος «έπιασε» τον Σταυρό. Μικρός στην ηλικία ή μεγάλος, πλούσιος ή φτωχός, «επώνυμος» ή ανώνυμος στην κοινωνία του χωριού. Μπροστά στο Θεό, όλοι είναι ίδιοι!

Πάντως, όλοι όσοι βρέθηκαν εκείνη τη φορά στο ποτάμι, να κολυμπούν και να βλέπουν, χάρηκαν που με την Χάρη του Θεού, βρήκε τον Σταυρό ένας παππούς, χωριανός τους, που τον εκτιμούσαν. Γι αυτό και όλοι αυτοί που έσταζαν από πάνω τους τα νερά, ψάλλοντας οι ίδιοι το «εν Ιορδάνη βαπτιζομένου Σου Κύριε...» και μέσα από τα χειροκροτήματα των συγχωριανών τους, τον πήραν στους ώμους τους και τον πήγαν στον παπά για να τον ευλογήσει.

Δεν ξέρω και αν λίγες ώρες αργότερα ο παππούς, συμμετείχε με τα παιδιά, στο «γύρισμα» της εικόνας του βαπτιζόμενου Χριστού, στα σπίτια των χωριανών, μ' εκείνο το συμπαθέστατο γαιδουράκι, να το σέρνουν από πίσω τους, φορτωμένο σιτάρι και καλαμπόκι, όπως υπαγόρευε το έθιμο.

Σίγουρο όμως είναι, ότι όλα αυτά τα παιδιά που έπεσαν στο ποτάμι, το βράδυ χόρευαν στο καφενείο του γέρο-Νούση, με το κλαρίνο του κυρ Τάσου και το νταούλι του κυρ Πέτρου, πάλι κατά το έθιμο!

ΤΡΥΦΩΝ ΟΥΡΔΑΣ